

**(Έκθεση Πρακτικών
της 20^{ης} Συνεδρίασης της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας (ΕΑΠ)
της 17^{ης} του μηνός Φεβρουαρίου 2023, ημέρα Παρασκευή και ώρα 11.00 π.μ.
Με φυσική παρουσία: Λεωφ. Βασιλίσσης Σοφίας 15, Αθήνα
Αίθουσα συνεδριάσεων (1ος όροφος) και διαδικτυακά μέσω Zoom**

Παρόντων

- Του Προέδρου:** - Κωνσταντίνου Στεφανίδη
Της Α' Αντιπροέδρου: - Ελευθερίας Μπερνιδάκη - Άλντους
Της Β' Αντιπροέδρου: - Μαρίλυς Χριστοφή
Των μελών: - Γεωργίου Αγγελόπουλου
- Ευγενίας Λειβαδάρου
- Έλενας Σουκάκου
- Γεωργίου Αυγουστίδη, Εκπροσώπου της Ένωσης Περιφερειών Ελλάδος
- Γεράσιμου Φεσσιάν, Εκπροσώπου της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδος
- Μαρίας Γαβουνέλη, Προέδρου της Εθνικής Επιτροπής για τα Δικαιώματα του ανθρώπου
- Καλλιόπης Λυκοβαρδή, Βοηθού Συνηγόρου του Πολίτη
- Της Γραμματέως:** - Κολλίγρη Μαρίας, Στελέχους της ΕΑΠ

Στην εικοστή Συνεδρίαση συμμετείχαν χωρίς δικαίωμα ψήφου σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4780/2021:

- α) η κα Ζωή Νικολαΐδη, Εκπρόσωπος του Γενικού Γραμματέα Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών, κ. Ιωάννη Ξιφάρá,
β) ο κ. Γιώργος Σταμάτης, Γενικός Γραμματέας Κοινωνικής Αλληλεγγύης & Καταπολέμησης της Φτώχειας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων,
γ) ο κ. Χρήστος Αντζουλάτος, εκπρόσωπος του Ιδιαίτερου Γραφείου του Γενικού Γραμματέα Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, κ. Πάνου Αλεξανδρή,
δ) η κα Κωνσταντίνα Κεράτσα, Συνεργάτης στο Γραφείο του Γενικού Γραμματέα Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, κ. Αλέξανδρου Κόππη,
ε) οι εκπρόσωποι εκ μέρους του Συντονιστικού Μηχανισμού (ΣΜ) του άρθρου 69 ν. 4488/2017, κυρίες Ματθίλδη Χατζηπαναγιώτου, Πηνελόπη Τσιλικά και Ιωάννα Μαντζούτσου.

Στην εικοστή Συνεδρίαση συμμετείχαν επίσης ο Υπουργός Επικρατείας, κύριος Γιώργος Γεραπετρίτης ως Συντονιστικός Μηχανισμός στην Κυβέρνηση του ν. 4488/2017(Α' 137) ο κύριος Δημήτρης Λογαράς, σε αντικατάσταση του κυρίου Ιωάννη Βαρδακαστάνη, ως Εκπρόσωπος της Ε.Σ.Α.μεΑ και το στέλεχος της ΕΑΠ κυρία Βασιλική Κολυβά.

Ακολουθούν τα θέματα τα οποία συζητήθηκαν κατά την εικοστή Συνεδρίαση.

1. Έγκριση της Ημερήσιας Διάταξης.

Η ημερήσια διάταξη εγκρίνεται.

2. Έγκριση πρακτικών της 19^{ης} Συνεδρίασης της ΕΑΠ.

Εγκρίνονται τα πρακτικά της 19^{ης} Συνεδρίασης.

3. Ενημέρωση από τους εκπροσώπους του Συντονιστικού Μηχανισμού για θέματα που αφορούν την ΕΑΠ - Παρέμβαση του Υπουργού Επικρατείας κ. Γ. Γεραπετρίτη.

Στη Συνεδρίαση της ΕΑΠ παρέστη ο Υπουργός κ. Γ. Γεραπετρίτης.

Ο Υπουργός ενημέρωσε την Αρχή για τη νομοθετική ρύθμιση του ζητήματος των μετακινήσεων των μελών της ΕΑΠ, που είναι άτομα με αναπηρία, και των συνοδών τους, καθώς και την ολοκλήρωση της διαδικασίας των αποζημιώσεων των μελών. Τόνισε επίσης την ανάγκη επίσπευσης της προμήθειας του κατάλληλου εξοπλισμού της ΕΑΠ, για την κάλυψη των απαιτήσεων προσβασιμότητας, κυρίως των εγγράφων.

Ο Υπουργός αναφέρθηκε στη κοινή καθημερινή προσπάθεια για την υλοποίηση του μεγάλου στόχου που είναι το ΕΣΔ για να βελτιωθεί η ζωή των ανθρώπων με αναπηρία. Η συγκρότηση της ΕΑΠ συνιστά από μόνη της ένα εξαιρετικά σημαντικό γεγονός για το αναπηρικό κίνημα, κυρίως γιατί φέρνει στο προσκήνιο της δημόσιας πολιτικής όλα τα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία.

Το πιο σημαντικό είναι ότι πλέον κάθε πολιτική που υιοθετείται, λαμβάνει υπόψη την παράμετρο της αναπηρίας. Αυτό επιτρέπει στην Πολιτεία να λειτουργεί με γρήγορα αντανακλαστικά και να ανταποκρίνεται στις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, μέσω θεσμικών παρεμβάσεων. Για το λόγο αυτό, η συμβολή της ΕΑΠ με τις εισηγήσεις, τις γνωμοδοτήσεις, τις συστάσεις και τις προτάσεις της συμβάλει στην διαμόρφωση βιώσιμων πολιτικών που αντανακλούν τις ανάγκες των ατόμων με αναπηρία, αλλά και τις υποχρεώσεις της Πολιτείας απέναντι στα άτομα με αναπηρία.

Ο Υπουργός αναφέρθηκε στο πρόσφατο νομοσχέδιο του Υπουργείου Δικαιοσύνης που ψήφισε η Βουλή, το οποίο αφορούσε τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, ένα εμβληματικό νομοσχέδιο υψηλού συμβολισμού. Η νομοθετική αυτή πρωτοβουλία ανατρέπει αναχρονιστικά στερεότυπα και την άκαιρη ορολογία, και συμβάλλει στην προσαρμογή και πλήρη ένταξη του κράτους και της κοινωνίας στο δικαιωματικό μοντέλο που ήταν εξ αρχής η βασική στόχευση της πολιτικής ηγεσίας, και όχι στο παραδοσιακό και ξεπερασμένο ιατρικό μοντέλο.

Η κατάκτηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης πρέπει να συνεχίσει να αποτελεί κεντρική πολιτική. Ασφαλώς μένουν πολλά να γίνουν, χρειάζεται επίσης επικαιροποίηση των στόχων και των δράσεων για μια πιο δυναμική αντίδραση στις προσκλήσεις των καιρών.

4. Προετοιμασία ετήσιας έκθεσης της ΕΑΠ για το έτος 2022.

Η ολομέλεια της Αρχής προχωρά στην έγκρισή της προκειμένου να κατατεθεί, δια του Προέδρου της, στο Ελληνικό Κοινοβούλιο εντός του Φεβρουαρίου 2023, αφού προηγηθεί η ενσωμάτωση των σχολίων – παρατηρήσεων των μελών.

5. Ενημέρωση από τον Γενικό Γραμματέα Ανώτατης Εκπαίδευσης, Καθηγητή Οδυσσέα Ζώρα.

Ο Γενικός Γραμματέας κ. Ζώρας, αναφέρθηκε στα ακόλουθα:

1. Το ΥΠΑΙΘ έχει εκπονήσει Στρατηγικό Σχέδιο που εξειδικεύει την Εθνική στοχοθεσία, στην κατεύθυνση του ΕΣΔ, και περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην προαγωγή της ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση μαθητών-τριών, φοιτητών/τριών και νέων με

αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Την παρούσα χρονική περίοδο το Σχέδιο αυτό επικαιροποιείται και θα δημοσιευθεί το προσεχές διάστημα.

2. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο Ν.4957/2022 «Νέοι Ορίζοντες στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα» προάγει τον συμπεριληπτικό/ενταξιακό στόχο. Για πρώτη φορά θεσπίζεται μια σειρά προβλέψεων για την ισότιμη πρόσβαση των ατόμων με αναπηρία στην Ανώτατη Εκπαίδευση,
3. Έως σήμερα τέσσερα ΑΕΙ έχουν ήδη συγκροτήσει Επιτροπές Ισότιμης Πρόσβασης, ενώ τα υπόλοιπα είναι σε διαδικασία συγκρότησης. Επιπλέον, απαραίτητο θεσμικό εργαλείο αποτελεί το Στρατηγικό Σχέδιο Ισότιμης Πρόσβασης των Ιδρυμάτων, το οποίο βρίσκεται σε στάδιο διαμόρφωσης στην πλειοψηφία των ΑΕΙ.
4. Το ΥΠΑΙΘ δίνει ιδιαίτερη έμφαση στον σχεδιασμό και προγραμματισμό των δράσεων στήριξης της πρόσβασης των ΑμεΑ στην Ανώτατη Εκπαίδευση στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2021-2027, καθώς και των παρεμβάσεων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Στα ΠΕΠ του ΕΣΠΑ 2021-2027, προβλέπεται η συγχρηματοδότηση της υποστήριξης παρεμβάσεων ισότιμης πρόσβασης ΑμεΑ και άλλες ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στην ανώτατη εκπαίδευση, σε όλες τις περιφέρειες. Επιπρόσθετα, ο ψηφιακός μετασχηματισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης θα υποστηριχθεί με τη συγχρηματοδότηση των Περιφερειακών Προγραμμάτων 2021-2027.
5. Το ΥΠΑΙΘ θα ενισχύσει τη συνεργασία με την Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας (ΕΑΠ) σε επιμέρους πεδία και θεματικές, στον τομέα της Ανώτατης Εκπαίδευσης, στο πλαίσιο Ομάδων Εργασίας, για από κοινού σχεδιασμό και υλοποίηση πρωτοβουλιών και παρεμβάσεων σχετικών με την προσβασιμότητα στα ΑΕΙ.

6. Συνεργασία της ΕΑΠ με τα Σημεία Αναφοράς Υπουργείων, Περιφερειών και Δήμων (στόχευση, τρόποι συνεργασίας, δράσεις και εργαλεία).

Τα μέλη της Αρχής συζήτησαν εκτενώς για την συνεργασία της ΕΑΠ με τα Σημεία Αναφοράς Υπουργείων, Περιφερειών και Δήμων, ως προς την στόχευση, τους τρόπους επαφής, τις δράσεις και τη δημιουργία εργαλείων, αναγνωρίζοντας την ανάγκη συνεργασίας κυρίως με τις Περιφερειακές Επιτροπές Προσβασιμότητας (ΠΕΠ).

Ο ΣΜ θα συμβάλει στην υποστήριξη της επικοινωνίας με τις ΠΕΠ και στο σχεδιασμό των δράσεων που αφορούν τη συνεργασία της ΕΑΠ με τα Σημεία Αναφοράς των Δήμων και των Περιφερειών.

7. Συμμετοχή της ΕΑΠ στη διοργάνωση επικοινωνιακών δράσεων των Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας (προτάσεις δράσεων, διερεύνηση χρηματοδότησης για την υλοποίησή τους, κλπ.).

Τα μέλη της Αρχής συμφώνησαν ότι η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας είναι σε θέση:

- Να οργανώσει στοχευμένα ψηφιακά εργαστήρια που θα απευθύνονται στα Μέλη των Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας σχετικά με τη νεότερη νομοθεσία για την προσβασιμότητα.
- Να συμβάλλει στη δημιουργία ενός ενιαίου δικτύου συνεργασίας μεταξύ της Εθνικής Αρχής Προσβασιμότητας, της Κεντρικής Επιτροπής Προσβασιμότητας και των Περιφερειακών Επιτροπών Προσβασιμότητας και,
- Να αναδείξει το θεσμικό ρόλο της με τη διοργάνωση/υλοποίηση διαδικτυακών σεμιναρίων (e-workshops) και υποστήριξη του σχεδιασμού ημερίδων, διαφημιστικών spots και λοιπού επικοινωνιακού υλικού.

8. Οργάνωση και συντονισμός εργασιών της ΕΑΠ κατά το έτος 2023: συζήτηση (brainstorming) για τα ακόλουθα θέματα.

8.1 Δημιουργία νέων Ομάδων Εργασίας της ΕΑΠ.

8.1.1 στη βάση των καταστατικών αρμοδιοτήτων της ΕΑΠ, όπως:

(α) για την παρακολούθηση νομοσχεδίων και τη σύνταξη προτάσεων για συμπερίληψη, (β) για τη συγκέντρωση καλών πρακτικών με στόχο τον εμπλουτισμό του ιστοτόπου της ΕΑΠ, (γ) για την παρακολούθηση του ΕΣΔ σε συνεργασία με τον ΣΜ.

8.1.2 ανά τομέα προς εξέταση (π.χ. απασχόληση, πολιτισμός, τουρισμός, επικοινωνιακές δράσεις)

Τα μέλη της Αρχής συζήτησαν θέματα προετοιμασίας, προγραμματισμού και μεθοδολογίας σχετικά με την οργάνωση και το συντονισμό εργασιών της ΕΑΠ κατά το έτος 2023. Στο πλαίσιο μια πρώτης επισκόπησης του θέματος, τα Μέλη της Αρχής αντάλλαξαν απόψεις επί της προετοιμασίας σχετικά με την ολοκλήρωση ενεργειών υπό επεξεργασία, τη δημιουργία νέων Ομάδων Εργασίας, την παρακολούθηση νομοσχεδίων, τη συγκέντρωση καλών πρακτικών με στόχο τον εμπλουτισμό του ιστοτόπου της ΕΑΠ, τη σύνταξη γνωμοδοτήσεων και την παρακολούθηση του ΕΣΔ για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία σε συνεργασία με το ΣΜ.

8.2 Σύνταξη γνωμοδοτήσεων, εγγράφων θέσης (position papers), κλπ.

Η ολομέλεια της Αρχής συμφώνησε σε μια ενιαία προσέγγιση ως προς τη μορφή και τη διάρθρωση του περιεχομένου που θα ακολουθείται στη σύνταξη γνωμοδοτήσεων, εγγράφων θέσης (position papers), κ.α.

8.3 Προσδιορισμός & οργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης σε θέματα προσβασιμότητας (στοχευμένα σεμινάρια, ημερίδες σε συνεργασία με άλλους φορείς κ.α.).

Τα μέλη της ΕΑΠ αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τη διερεύνηση και την προετοιμασία στοχευμένων δράσεων σε θέματα προσβασιμότητας και τη σύναψη συνεργασιών με άλλους φορείς.

9. Ορισμός της επόμενης συνεδρίασης.

Η επόμενη συνεδρίαση (21^η) θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη, 30 Μαρτίου 2023 στις 11:00 π.μ. Η Συνεδρίαση θα είναι Υβριδική (συμμετοχή με φυσική παρουσία και διαδικτυακά).

10. Άλλα θέματα.

10.1 Συμμετοχή του Προέδρου της ΕΑΠ (διαδικτυακά) στη συνεδρίαση της Δ.Ε. Δημόσιας Διοίκησης της Βουλής (13/2/2023) αναφορικά με το σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο «Αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως αναπηρίας ή χρόνιας πάθησης, επικαιροποίηση της ορολογίας του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, του Ποινικού Κώδικα, του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας, του Κώδικα Συμβολαιογράφων και του ν. 4478/2017, για την εναρμόνισή της με τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία που κυρώθηκε με τον ν. 4074/2012 και λοιπές διατάξεις για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη των ατόμων με αναπηρία».

Ο Πρόεδρος της Αρχής, κ. Στεφανίδης συμμετείχε (διαδικτυακά) στη συνεδρίαση της Δ.Ε. Δημόσιας Διοίκησης της Βουλής τη Δευτέρα, 13 Φεβρουαρίου 2023. Η Εθνική Αρχή Προσβασιμότητας, δια του Προέδρου της, αναγνώρισε και επικρότησε τους κύριους στόχους του νομοσχεδίου σχετικά με τη θωράκιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία. Η ΕΑΠ θα παρακολουθεί την εφαρμογή του νομοσχεδίου και προτίθεται να υποβάλει προτάσεις για τυχόν βελτιωτικές ρυθμίσεις μελλοντικά, εφόσον ανακύψει ανάγκη από την εφαρμογή του στην πράξη.